

Posudek diplomové práce Veroniky Štefanové
Princip hry v románech *Tres tristes tigres* a *Rayuela*

Vedoucí práce: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Oponentka: PhDr. Dora Poláková, Ph.D,

Veronika Štefanová předložila soustředěnou studii na jasně vymezené téma. Při jeho volbě, stejně jako při vyhledání relevantních odborných studií a při celém zpracování postupovala samostatně. V prvé řadě oceňuji vyzrálé odborné formulace, práce je psaná pevnou rukou. Přispěla k tomu dlouhodobější příprava s důkladným studiem odborné literatury.

Teoretický úvod krátce s porozuměním shrnuje některé teorie pojmu hra; nejvíce využitelné pro literární rozbor autorce připadá rozlišení čtyř typů hry v teorii Rogera Cailloise, zatímco Finkovu koncepci hry jako způsobu otevíření celku světa zmíní zcela stručně – ale, jak se v závěru ukáže, je pro ni podstatná. Cailloisova typologie je pro vlastní rozbor využita méně, než se avizuje, spíše se k ní odkazuje u některých jednotlivých aspektů, což oceňuji (důslednější aplikace by hrozila mechaničností). V každém případě teoretické podloží, včetně nenápadné znalosti filosofie a Jungovy psychologie, přispívá k celkovému stylu výkladu. Druhým obecným východiskem je dobré shrnutí významu hry v moderním románu (zahrnuje i román Cervantesův a Sternův, autorka tak sama právem rozšíří pojem „moderní“, který původně omezila na 20. století). Odkazy na prostudované odborné práce jsou adekvátně zapojovány do výkladu, se schopností distance a vlastního názoru.

Vlastní rozbor, srovnávající světoznámé romány Argentince J. Cortázara a Kubánce G. Cabrery Infanta, je promyšleně rozvržen: základní roviny – tematická, jazyková, kompoziční – se nápaditě člení do řady podkapitol zkoumajících jednotlivé aspekty pojetí hry v těchto románech; jen mohly být i názvy podkapitol uvedeny v Obsahu. Samo toto bohaté rozčlenění komplexního problému hry ukazuje analytickou a interpretační schopnost; je doloženo relevantními citáty z obou děl. Jednotlivé kapitoly jsou vždy zakončeny určitým souhrnem, který je na konci tematických rozborů poněkud skoupý. Výhradu lze mít k nevyrovnané pozornosti věnované oběma srovnávaným románům v tematických rozborech, které se u několika prvních aspektů (hry hlavních postav, hledání „kibucu touhy“, dvojníci, dětská hra) soustředí převážně nebo i výlučně na Cortázarovu *Rayuelu*. Tento počáteční nedostatek je však v dalším výkladu plně překonán a výraznější jsou také shrnutí na konci kapitol o jazyce a o kompozici, která již nabízejí komparativní interpretaci. Kapitola věnovaná hře

s vypravěčem a se čtenářem rozšiřuje autorčino porozumění pro vztahy mezi složkami narativního díla.

Zvláště cenné je pak završení práce kapitolou o vidění světa a člověka v obou dílech, které dává všem předchozím rozborům interpretační smysl. Komparace vede V. Štefanovou k názoru, že Cortázarovo pojetí hry jako činnosti, jež člověka vrací k archetypům a tím ke skrytému podstatnému smyslu světa, vyslovuje jasněji představu životní cesty než Cabrerův román. Vyznění románu *Tři truchliví tygři* je podle jejího závěru více mnohoznačné, hra se v něm jeví jako zábava a kvalita života, v protikladu k práci, a zároveň jako prostředek k oddálení smrti; spíše než komickým zastíráním tragičnosti existence je zde hra dotykem s absolutnem, se zázrakem tvoření. Oba romány ovšem autorka vidí jako otevřená díla, jejichž důraz na podstatný význam hry souzní s představou E. Finka „o hře jako symbolu světa a o člověku, jenž se skrze hru nechává prostupovat rytmem světa“ (s. 66).

Oproti české zvyklosti citovat z existujících překladů se V. Štefanová rozhodla nevyužít existujícího překladu *Rayuely* a přeložit citáty sama. Považuji to za oprávněné vzhledem k tomu, že knižně vydaný překlad *Nebe, peklo, ráj* má nedostatky, počínaje překladem názvu hry v titulu románu, pro téma této diplomové práce podstatným, přes nešťastný překlad jména ženské postavy, zaměňování slov Země a Peklo atd. Autorka mohla své rozhodnutí v poznámce zdůvodnit (též není jasné, proč jeden citát z překladu převzala). Vlastní překlady z obou jazykově obtížných románů jsou pro daný účel (zpřístupnit výklad českému čtenáři) vyhovující a jistě přispěly k ponoření do jazyka, jemuž je v této práci věnována nebývalá pozornost. Platí to ostatně i o autorčině kultivované a pečlivě zredigované češtině.

Práce Veroniky Štefanové zcela splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

Anna Housková

16. 1. 2013